

Motion till riksdagen 2016/17:1173

av **Solveig Zander (C)**

Myggbekämpning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en femårig finansieringsplan för bekämpning av översvämningsmyggor med Vectobac G vid nedre Dalälven och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Biologisk Myggkontroll inom NeDa i uppdrag att utveckla och anpassa SIT för att kunna minska på användning av bekämpningsmedlet Vectobac G och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket/Miljödepartementet/Näringsdepartementet i uppdrag att se över uppbyggnaden av kapacitet i Sverige och Thailand att producera och sprida sterila hanmyggor i ett område vid nedre Dalälven som ett led i utveckling och anpassning av SIT för våra förhållanden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Efter nominering från regeringen utnämnde 2011 FN-organet Unesco området vid nedre Dalälven till ett biosfärområde, Biosfärområde Älvlandskapet nedre Dalälven – ett modellområde för hållbar utveckling. Utmärkelsen från Unesco bekräftar att nedre Dalälvsområdet har unikt värdefulla natur- och kulturmiljöer och att det pågår ett aktivt samarbete för hållbar utveckling.

Syftet med biosfärområdet är att med utgångspunkt från de höga natur- och kulturmiljövärden området har gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling. Biosfärområdet ska också vara en arena för forskning och utbildning samt värna den biologiska mångfalden. Problemet är att där finns stickmyggor som gör det omöjligt att vistas i området om inte bekämpning utförs vid behov.

Nedre Dalälvsarbetet består av Nedre Dalälvens Intresseförening med dotterbolaget Nedre Dalälvens utvecklingsaktiebolag, som med ett gemensamt namn benämns NeDa. Affärsidén har sedan bildandet 1986 varit Med utgångspunkt från nedre

Dalälvens unika och höga natur- och kulturmiljökvaiteter samt det centrala och strategiska läget i landet, är målet att

- övergripande ge regionen en positiv profilering
- gagna medlemmarna
- utveckla turismen
- bidra till inflyttning av hushåll och företag

Detta ska ske genom ett aktivt samarbete mellan privata företag, organisationer och samhällsorgan över traditionella gränser. Utvecklingsarbetet ska ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur- och kulturmiljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen. Det inkluderar att man också på vetenskaplig grund med biologisk myggkontroll medverkar till att bekämpa översvämningsmyggorna med det tillåtna biologiska bekämpningsmedlet Vectobac G.

Redan år 2000 besökte den dåvarande miljöministern Kjell Larsson området och insåg att åtgärder måste sättas in för att komma till rätta med massförekomsten av stickmyggor i området. Ett myggprogram inleddes med stöd från staten vilket under åren har ifrågasatts, utvecklats och omprövats allt efter myndigheternas krav.

Kommunala och regionala organ finansierar huvuddelen av bekämpningen men fortsatt statligt stöd är absolut nödvändigt. Den statliga finansieringen av bekämpningen sker numer med ett år i taget och varierar dessutom i omfattning vilket skapar osäkerhet och svårigheter för den långsiktiga planeringen. Det är omöjligt att i förväg veta omfattningen av bekämpningsbehovet för kommande sommar och därvid också kostnaden för den. Årskostnaden för bekämpningen har de senaste sju åren varierat från 4,3 till 17,6 miljoner kronor/år, snittkostnaden har varit ca 11 miljoner kronor/år.

Ansökningsförfarandet av medel via Statens jordbruksverk och Landsbygdsprogrammet är en komplicerad process som kräver en på förhand exakthet för verksamheten som är mycket svår att uppnå. Tidigare år har det i regleringsbrevet avseende Naturvårdsverket stått att 4 miljoner får betalas ut som bidrag till Länsstyrelsen i Gävleborgs län för åtgärder att begränsa massförekomst av översvämningsmyggor vid nedre Dalälven. Den summan har därefter sänkts till 3 miljoner kronor. Inför 2016 blev det ändrat till att 3 miljoner kronor får betalas ut som bidrag till Statens jordbruksverk, som i sin tur får betala ut bidrag till kommuner eller länsstyrelser som söker stöd för åtgärder att begränsa massförekomst av översvämningsmyggor. Man har med den ändringen utökat den sedan tidigare omfattande administrationen med ytterligare en myndighet. Målet bör vara att få en effektiv användning av statliga medel och inte skapa onödig administration.

För att komma tillrätta med förekomsten av myggor i området behövs en långsiktig finansiering. Förutsättningarna för att använda statliga pengar varifrån man kan söka pengar till bekämpning behöver ses över.

Massförekomsten av stickmyggorna är ett allvarligt problem och man måste arbeta för att hitta en långsiktig hållbar lösning. Myndigheterna anser att den fungerande biologiska bekämpningen endast är en kortsiktig lösning. Därför har besluten om tillåtlighet för bekämpning under senare tid förenats med villkor om att lägga upp en plan för hur den nuvarande användningen av Vectobac G skall minskas till förmån för andra metoder. Redovisningen till Naturvårdsverket från 2015 visar liksom Lundqvist A-C, Widemo M, Lindquist I. 2013. Förslag till hur myggproblemen vid nedre Dalälven kan hanteras på lång sikt. Länsstyrelsen Gävleborg Rapport 500-8033-13 att skötselåtgärder som bete och slåtter inte skulle kunna ersätta Vectobac G utan endast

vara ett komplement. Däremot den nya metoden med sterilisering av mygghanar har potential för att klara denna uppgift.

Även innevarande år finns villkor om att ta fram en plan för minskad användning av Vectobac G till förmån för andra metoder, men fortfarande har det inte kommit någon reaktion på förslaget från 2015 om att anpassa SIT för bekämpning av översvämningsmyggarten *Aedes sticticus*.

Det finns redan ett skarpt förslag som har ett mycket brett stöd i världssamfundet med nu 50 länder som aktivt arbetar med att anpassa SIT för sina specifika förhållanden. Det är därför viktigt att ett finansieringsbeslut tas för att Sverige ska kunna medverka och ta del av arbetet. Dessutom behövs statlig finansiering av metodutvecklingen för att anpassa verksamheten utifrån svenska förhållanden och på det viset också den bästa långsiktigt hållbara bekämpningsmetoden.

Biologisk Myggkontroll inom NeDa har, i enlighet med regeringens önskemål, arbetat mycket aktivt under de senaste två åren med att förbereda för hur de nuvarande bekämpningen med Vectobac G kan minskas till förmån för andra metoder. Enligt redovisningarna till Naturvårdsverket 2015 så är det uppenbart att främst metoden SIT, med utsättning av sterila hanar, är det bäst lämpade alternativet. Till skillnad från andra föreslagna metoder som bygger på miljöförändring genom slätter eller bete, som inte kan fungera utan parallell användning av Vectobac G, så har SIT-metoden potential att helt kunna ersätta Vectobac G som bekämpningsmetod. Men innan detta med säkerhet kan fastställas behövs pilottest av SIT i den aktuella miljön i Sverige. Processen fram till detta viktiga fältförsök handlar om att säkerställa snabb och tidsprecis leverans av stor mängd sterila hanar av *Aedes sticticus*, samt att säkerställa att dessa transporteras till mål-området och släpps ut så att chansen att de parar sig med honor av målpopulationen maximeras. Slutligen ska effekten av metoden på målpopulationen utvärderas i fält. Inför ett sådant test finns ett antal komplicerade tekniska frågor som har diskuterats med världens ledande expertis inom ramen för flera IAEA-ledda workshops och kongresser. Tydligt är att behovet av stora mängder sterila *Aedes sticticus*hanar inte inom rimliga ekonomiska ramar kan lösas genom produktion i Sverige utan här behövs en samarbetspartner. Forskare vid Mahidooluniversitetet i Bangkok, Thailand, har visat intresse för samarbete med Biologisk Myggkontroll i fråga om uppbyggnad och drift av en anläggning som kan producera sterila hanar av flera arter stickmyggor för användning i båda länderna. Mycket tid och kraft har lagts ner på förberedelser och nyligen blev det klart att en färdig nybyggd fabriksbyggnad som lämpar sig utmärkt som myggfabrik har donerats av en affärsman. För att Sverige ska bli partner och därmed få tillgång till leverans av sterila hanar behövs nu en investering på ca 6 000 000 för del av utrustningen till myggfabriken. Denna investering är nödvändig om vi på allvar ska kunna minska på mängden användande av Vectobac G för myggbekämpning i Sverige.

Solveig Zander (C)